

การพัฒนาแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล เพื่อความเป็นธรรมในรายวิชาการจัดการธุรกิจออกแบบ

Development of Group Work Assessment Using Individual Peer Evaluation for Fairness in Design Business Management course.

อัฐพล เทพยา^{1*}

Autthaphon Theppaya^{1*}

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาศิลปะการออกแบบ, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ Lecturer, Design Art Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Thaksin University.

*Corresponding author, E-mail: auttadesign@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคลในรายวิชาการจัดการธุรกิจออกแบบ 2) ศึกษาความเป็นธรรมในการให้คะแนนจากการใช้รูปแบบการประเมินดังกล่าว และ 3) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการประเมินรายบุคคลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการธุรกิจออกแบบ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 46 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบประเมินเพื่อนร่วมกลุ่ม แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม รูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย การประเมินโดยเพื่อน การตัดค่าสูงสุดและต่ำสุด และการคำนวณคะแนนรายบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้รูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคลที่มีโครงสร้างเป็นระบบ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม 2) การใช้รูปแบบดังกล่าวช่วยเพิ่มความเป็นธรรมในการให้คะแนน โดยสามารถจำแนกระดับการมีส่วนร่วมของนิสิตแต่ละคนได้อย่างชัดเจน และลดปัญหาการให้คะแนนแบบเท่ากันทั้งกลุ่ม และ 3) นิสิตมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น

โดยสรุป รูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการประเมินผลการทำงานกลุ่มให้มีความเป็นธรรม ส่งเสริมความรับผิดชอบ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การประเมินผลการเรียนรู้, การทำงานกลุ่ม, การประเมินโดยเพื่อน, ความเป็นธรรม, การจัดการธุรกิจออกแบบ

Abstract

This research aimed to: (1) develop a group work assessment model using individual evaluation in the course of Design Business Management; (2) examine the fairness of scoring after implementing the model; and (3) investigate the effects of the individual evaluation model on students' participation, responsibility, and learning achievement.

The sample consisted of 46 undergraduate students enrolled in the Design Business Management course during the first semester of the 2025 academic year, selected by purposive sampling. The research instruments included a peer assessment form, a learning achievement record form, and a behavioral observation form. The developed assessment model consisted of peer assessment, score trimming (eliminating the highest and lowest scores), and individual score calculation. Data were analyzed using mean and descriptive analysis.

The results revealed that: (1) the developed group work assessment model using individual evaluation had a systematic structure and was applicable in classroom practice; (2) the model enhanced fairness in scoring by clearly distinguishing individual contributions and reducing equal grading among group members; and (3) students showed increased participation and responsibility in group work, along with improved learning achievement. In conclusion, the developed assessment model can serve as an effective approach for enhancing fairness in group work assessment, promoting student responsibility, and improving learning outcomes.

Keywords: Learning assessment, Group work, Peer assessment, Fairness, Design Business Management

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ รายวิชาการจัดการธุรกิจออกแบบเป็นรายวิชาที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง โดยให้นิสิตทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกกระบวนการคิดเชิงธุรกิจ การวางแผน และการพัฒนาผลงานเชิงออกแบบ อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนของผู้วิจัย พบปัญหาสำคัญในการทำงานกลุ่ม คือ ความไม่สมดุลของการมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยนิสิตบางคนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน รับผิดชอบงานหลัก และมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ขณะที่นิสิตบางส่วนมีส่วนร่วมในระดับต่ำหรือไม่เข้าร่วมการทำงานอย่างเต็มที่ แต่กลับได้รับคะแนนในระดับเดียวกันกับสมาชิกที่มีส่วนร่วมสูง เนื่องจากใช้ระบบการให้คะแนนแบบกลุ่มเป็นหลัก สถานการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรมในการให้คะแนนซึ่งสะท้อนผ่านความคิดเห็นของนิสิตที่แสดงความไม่พึงพอใจต่อการทำงานกลุ่ม และมีทัศนคติเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มในอนาคต นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้และคุณภาพของผลงานกลุ่ม

โดยรวม เนื่องจากสมาชิกบางส่วนอาจลดความพยายามในการทำงานเมื่อรับรู้ว่าคุณสมบัติสุดท้ายไม่ได้สะท้อนความแตกต่างของการมีส่วนร่วมรายบุคคล

ปัญหาดังกล่าวสะท้อนข้อจำกัดของระบบการประเมินผลแบบกลุ่มที่ไม่สามารถจำแนกระดับการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนได้อย่างชัดเจน แม้ว่าการทำงานกลุ่มจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม แต่หากขาดระบบการประเมินที่เป็นธรรมและโปร่งใส อาจส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล โดยมุ่งเน้นให้สามารถสะท้อนระดับการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของนิสิตแต่ละคนได้อย่างเป็นธรรม ลดปัญหาการได้รับคะแนนที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน และส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาประเด็นสำคัญ ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล ผลของรูปแบบการประเมินต่อความเป็นธรรมในการให้คะแนน การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของนิสิต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการใช้รูปแบบดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนิสิตในรายวิชาการจัดการธุรกิจออกแบบอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคลในรายวิชาการจัดการธุรกิจออกแบบ
2. เพื่อศึกษาความเป็นธรรมในการให้คะแนนจากการใช้รูปแบบการประเมินรายบุคคลในรายวิชาการจัดการธุรกิจออกแบบ
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการประเมินรายบุคคลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นแนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความพึ่งพาอาศัยกันทางบวก (Positive Interdependence) การมีความรับผิดชอบต่อรายบุคคล (Individual Accountability) และการมีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมกันภายในกลุ่ม (Johnson & Johnson, 2009; Slavin, 2014)

อย่างไรก็ตาม หากขาดกลไกในการประเมินความรับผิดชอบต่อรายบุคคล อาจทำให้เกิดปัญหาการมีส่วนร่วมที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบกลุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือถูกนำมาใช้เป็นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดให้มีการทำงานกลุ่มผ่านกิจกรรมจำลองธุรกิจออกแบบ และเชื่อมโยงกับระบบการประเมินที่สามารถสะท้อนความรับผิดชอบต่อรายบุคคลได้อย่างชัดเจน

2. แนวคิดการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

การประเมินโดยเพื่อน เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมหรือผลงานของเพื่อนร่วมกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งช่วยส่งเสริมการตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อและความโปร่งใสในการประเมินผล (Topping, 1998; Panadero et al., 2022)

ในการวิจัยนี้ แนวคิดการประเมินโดยเพื่อนถูกนำมาใช้เป็นกลไกหลักของรูปแบบการประเมิน โดยให้นักศึกษาประเมินการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่มในระดับคะแนน 1-10 ซึ่งสะท้อนระดับการมีส่วนร่วมรายบุคคลโดยตรง นอกจากนี้ เพื่อลดอคติในการให้คะแนน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีตัดค่าสูงสุดและต่ำสุดก่อนคำนวณค่าเฉลี่ย ซึ่งช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน

3. แนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning)

การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นแนวคิดที่เน้นการใช้ข้อมูลจากการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มากกว่าการใช้เพื่อการตัดสินผลสัมฤทธิ์เพียงอย่างเดียว (Black & Wiliam, 1998; Panadero et al., 2022)

ในการวิจัยนี้ การประเมินถูกใช้เป็นกลไกในการกระตุ้นพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยนิสิตทราบว่าคะแนนรายบุคคลขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของตนเอง จึงส่งผลให้เกิดความรับผิดชอบและแรงจูงใจในการทำงานกลุ่มมากขึ้น

จากแนวคิดทั้งสาม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นรูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. ใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มเป็นฐาน (Johnson & Johnson, 2009)
2. ใช้การประเมินโดยเพื่อนเป็นเครื่องมือหลัก (Topping, 1998)
3. ใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Black & Wiliam, 1998)

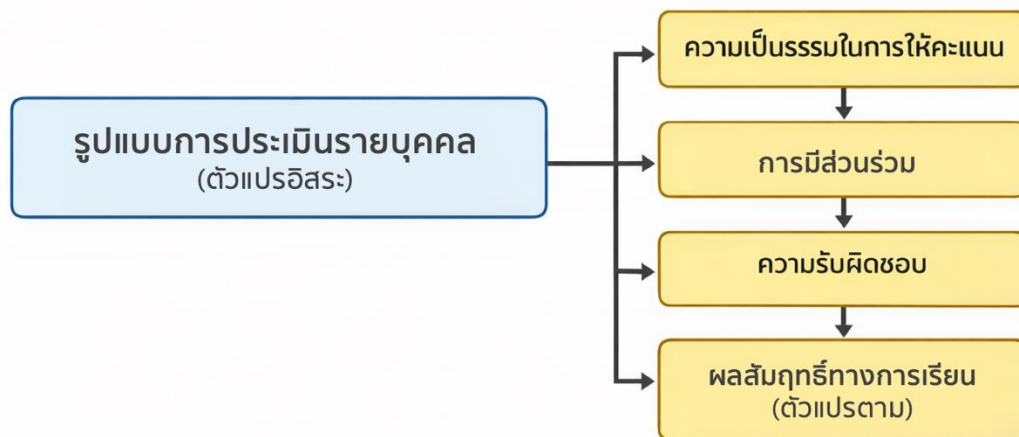
รูปแบบดังกล่าวช่วยให้สามารถสะท้อนความรับผิดชอบรายบุคคล เพิ่มความเป็นธรรมในการให้คะแนน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาผลของการใช้รูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล ซึ่งพัฒนาขึ้นจากแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) และการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) โดยกำหนดให้รูปแบบการประเมินดังกล่าวเป็นตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

รูปแบบการประเมินรายบุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การประเมินโดยเพื่อนร่วมกลุ่ม การตัดค่าสูงสุดและต่ำสุดเพื่อลดอคติ และการคำนวณคะแนนรายบุคคลจากคะแนนกลุ่ม ซึ่งออกแบบขึ้นเพื่อให้สามารถสะท้อนระดับการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเป็นธรรม

ในกรอบแนวคิดนี้ ตัวแปรตามประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นธรรมในการให้คะแนน การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ความรับผิดชอบของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล คือ เมื่อผู้เรียนรับรู้ว่าการประเมินมีความเป็นธรรมและสะท้อนการมีส่วนร่วมของตนเอง จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

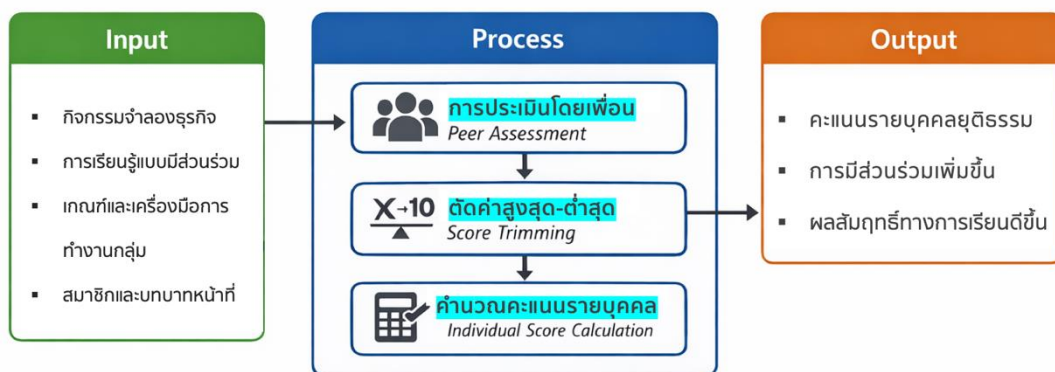

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ดังนั้น กรอบแนวคิดการวิจัยนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินรายบุคคลกับผลลัพธ์ด้านพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยเน้นบทบาทของความเป็นธรรมในการให้คะแนนเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

รูปแบบการประเมิน

รูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Output) โดยใช้การประเมินโดยเพื่อน การตัดค่าสูงสุดและต่ำสุด และการคำนวณคะแนนรายบุคคล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการให้คะแนน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ภาพที่ 2 รูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล

โดยสรุป รูปแบบการประเมินดังกล่าวเป็นการบูรณาการแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การประเมินโดยเพื่อน และการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ไขปัญหาการให้คะแนนที่ไม่สะท้อนการมีส่วนร่วมรายบุคคล และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในบริบทการทำงานกลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล และศึกษาผลของรูปแบบดังกล่าวต่อความเป็นธรรมในการให้คะแนน การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการธุรกิจออกแบบ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตจำนวน 46 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยรับผิดชอบการสอนโดยตรง และมีการจัดการเรียนรู้แบบทำงานกลุ่มตามลักษณะของรายวิชา

2. จริยธรรมการวิจัย ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้คำนึงถึงหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และวิธีการเก็บข้อมูลแก่นิสิตทราบล่วงหน้า พร้อมทั้งขอความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ (Informed Consent) และเปิดโอกาสให้นิสิตสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนหรือการให้คะแนน ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับและใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการเท่านั้น

3. การออกแบบรูปแบบการประเมิน ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล โดยใช้กิจกรรม “การจำลองธุรกิจออกแบบ” เป็นฐานในการดำเนินการ ซึ่งเป็นโครงการหลักของรายวิชา โดยกิจกรรมแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การวางแผนธุรกิจ การพัฒนาผลงาน และการนำเสนอผลงาน ในแต่ละระยะ นิสิตทำงานเป็นกลุ่ม และมีการประเมินการมีส่วนร่วมของสมาชิกแต่ละคน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1) แบบประเมินเพื่อนร่วมกลุ่ม (Peer Assessment Form) ใช้ระดับคะแนน 1-10 เพื่อประเมินด้านการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกัน โดยผู้ประเมินคือสมาชิกภายในกลุ่ม

2) แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้บันทึกคะแนนผลงานกลุ่มและคะแนนรวมรายบุคคล โดยผู้ประเมินคือผู้สอน

3) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม ใช้บันทึกพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนิสิต โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึก

4) เครื่องมือทั้งหมดได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

5. วิธีการให้คะแนน คะแนนจากการประเมินโดยเพื่อนจะถูกนำมาคำนวณเป็นคะแนนรายบุคคล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ตัดคะแนนสูงสุดและต่ำสุดออกเพื่อลดอคติ

2) คำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนนที่เหลือ

3) แปลงคะแนนเป็นร้อยละ

4) นำไปใช้เป็นตัวคูณของคะแนนผลงานกลุ่ม

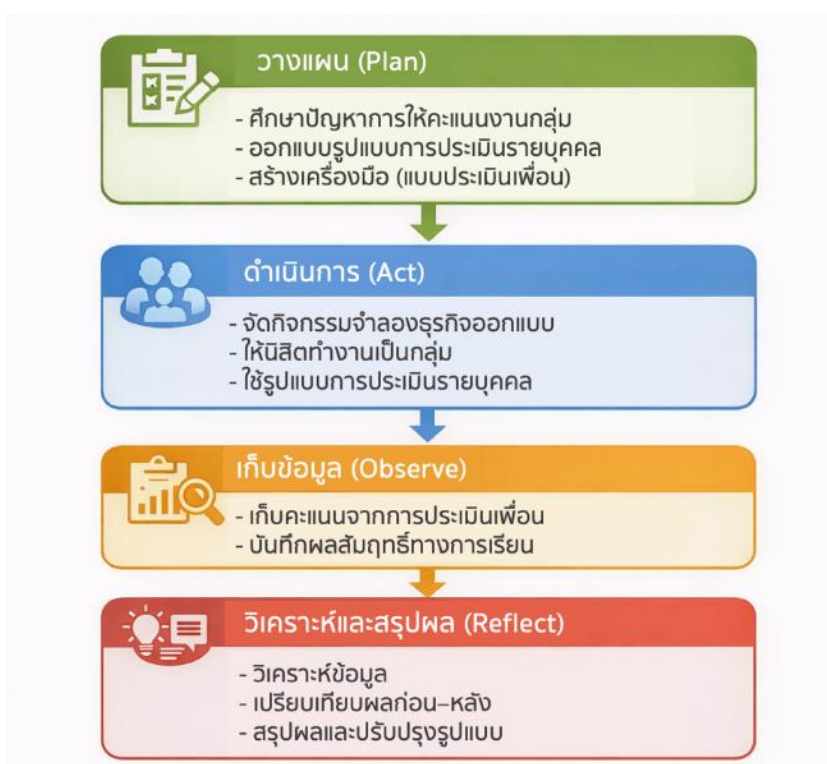
คะแนนรวมของรายวิชาแบ่งเป็น

- คะแนนผลงานกลุ่ม 90 คะแนน
- คะแนนจิตพิสัย 10 คะแนน

โดยคะแนนผลงานกลุ่มจะถูกปรับเป็นคะแนนรายบุคคลตามผลการประเมินเพื่อน เพื่อให้สะท้อนระดับการมีส่วนร่วมของนิสิตแต่ละคน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินเพื่อน คะแนนผลงานกลุ่ม คะแนนจิตพิสัย และการสังเกตพฤติกรรมของนิสิต ตลอดระยะเวลาการดำเนินกิจกรรมในภาคเรียน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่ออธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการประเมิน ทั้งในด้านความเป็นธรรม การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภาพที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยในการพัฒนารูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล

ภาพที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มผ่านการจำลองสถานการณ์ทางธุรกิจออกแบบ
ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการนำรูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคลมาใช้
ในรายวิชาการจัดการธุรกิจออกแบบ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นิสิตมีแนวโน้มพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งยังไม่ได้ใช้
รูปแบบการประเมินดังกล่าว จากข้อมูลผลการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 พบว่าระดับ
ผลการเรียนของนิสิตมีการกระจายอยู่ในช่วงเกรด A, B+ และ B โดยสะท้อนถึงความแตกต่างของระดับ
การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบภายในกลุ่ม ทั้งนี้ จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในภาคเรียน
ดังกล่าว พบปัญหาการกระจายภาระงานที่ไม่สมดุล สมาชิกบางส่วนมีบทบาทหลักในการดำเนินงาน
ขณะที่บางส่วนมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ส่งผลให้คะแนนกลุ่มแม้จะอยู่ในระดับดี แต่ยังไม่สามารถสะท้อน
ศักยภาพรายบุคคลได้อย่างแท้จริง ภายหลังจากปรับใช้รูปแบบการประเมินใหม่ในภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2568 โดยกำหนดให้นิสิตประเมินการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของเพื่อนร่วมกลุ่ม
ในระดับคะแนน 1-10 และนำคะแนนดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการคำนวณแบบตัดค่าสูงสุดและต่ำสุดก่อน
หาค่าเฉลี่ย และแปลงเป็นร้อยละของคะแนนกลุ่มเพื่อใช้เป็นคะแนนรายบุคคล พบว่าโครงสร้างแรงจูงใจ
ในการทำงานกลุ่มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

ผลการวิเคราะห์คะแนนปลายภาคในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 พบว่านิสิตทุกคนมีผลการเรียน
อยู่ในระดับ A ทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงการยกระดับคุณภาพผลงานกลุ่มและการพัฒนาความรับผิดชอบ
รายบุคคลอย่างเป็นรูปธรรม เมื่อพิจารณาคะแนนย่อยในองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น การวางแผนธุรกิจ การนำเสนอ
ผลงาน และความครบถ้วนของเอกสารประกอบ พบว่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมสูงขึ้นกว่าภาคเรียนก่อนหน้า

อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ จากการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พบว่านิสิตมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจนมากขึ้น มีการประชุมวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามความก้าวหน้าของงานอย่างสม่ำเสมอ สมาชิกแต่ละคนแสดงความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม เนื่องจากทราบว่าคะแนนรายบุคคลขึ้นอยู่กับประเมินของเพื่อนร่วมกลุ่ม ส่งผลให้ลดพฤติกรรมที่พึ่งพาผู้อื่นและลดความขัดแย้งภายในกลุ่ม ในด้านทัศนคติของนิสิต พบว่านิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการประเมินดังกล่าวมีความเป็นธรรมมากขึ้น เนื่องจากสามารถสะท้อนความพยายามและความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลได้ดีกว่าการให้คะแนนแบบกลุ่มเพียงอย่างเดียว ทั้งยังช่วยกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีบทบาทอย่างแท้จริง

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบระดับคะแนนก่อนและหลัง

ช่วงคะแนน	ก่อนใช้รูปแบบ (%)	หลังใช้รูปแบบ (%)
A	30	100
B+	40	0
B	30	0

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การใช้รูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยผสมผสานการประเมินรายบุคคล และการใช้วิธีตัดค่าสูงสุดและต่ำสุดก่อนคำนวณค่าเฉลี่ย สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมความรับผิดชอบ และสร้างความเป็นธรรมในการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเชิงผลคะแนนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้รูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคล ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระส่งผลต่อความเป็นธรรมในการให้คะแนน พฤติกรรมมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างชัดเจน

ในด้านความเป็นธรรมในการให้คะแนน พบว่า การนำการประเมินโดยเพื่อนร่วมกลุ่มร่วมกับการตัดค่าสูงสุดและต่ำสุด และการคำนวณคะแนนรายบุคคล ช่วยให้คะแนนสะท้อนระดับการมีส่วนร่วมของนิสิตแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม ลดปัญหาการให้คะแนนเท่ากันทั้งกลุ่ม ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) ที่ช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความยุติธรรมในการประเมิน (Topping, 1998) และแนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ที่เน้นการใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียน (Black & Wiliam, 1998)

ในด้านพฤติกรรมมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ พบว่า เมื่อผู้เรียนรับรู้ว่าการประเมินมีผลต่อคะแนนรายบุคคล จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ที่เน้นความรับผิดชอบรายบุคคล (Individual Accountability) เป็นองค์ประกอบสำคัญของการทำงานกลุ่ม (Johnson & Johnson, 2009)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า การเพิ่มขึ้นของการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของนิสิตส่งผลต่อคุณภาพของผลงานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างรูปแบบการประเมินกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยใช้การประเมินรายบุคคลที่บูรณาการแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือ การประเมินโดยเพื่อน และการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดเด่นอยู่ที่การใช้การประเมินโดยเพื่อนร่วมกับการตัดค่าสูงสุดและต่ำสุด เพื่อสร้างกลไกการให้คะแนนที่ลดอคติและสะท้อนการมีส่วนร่วมรายบุคคลได้อย่างชัดเจน

รูปแบบดังกล่าวจึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มให้มีความเป็นธรรม ส่งเสริมความรับผิดชอบ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในบริบทการเรียนรู้แบบกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่าการใช้รูปแบบการประเมินผลการทำงานกลุ่มโดยเน้นการประเมินรายบุคคลสามารถส่งเสริมความรับผิดชอบ ความเป็นธรรม และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายระดับหลักสูตร

หลักสูตรควรส่งเสริมให้มีแนวปฏิบัติกลางเกี่ยวกับการประเมินงานกลุ่ม โดยอาจจัดทำคู่มือแนวทางการประเมินแบบผสมผสานระหว่างคะแนนกลุ่มและคะแนนรายบุคคล รวมถึงกำหนดแนวทางการคำนวณที่โปร่งใส เช่น การตัดค่าสูงสุดและต่ำสุดก่อนหาค่าเฉลี่ย เพื่อสร้างมาตรฐานร่วมกันภายในคณะ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้มีการอบรมอาจารย์เกี่ยวกับเทคนิคการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) และการออกแบบเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในระบบการวัดและประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

ควรพัฒนาเครื่องมือประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ภาวะผู้นำ การสื่อสาร และคุณภาพงาน เพื่อให้การประเมินสะท้อนสมรรถนะรอบด้านของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งอาจนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการประเมิน เช่น ระบบประเมินออนไลน์ที่คำนวณคะแนนอัตโนมัติลดภาระอาจารย์และเพิ่มความโปร่งใส

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อยอด

ควรมีการศึกษาต่อเนื่องในหลายภาคเรียน และเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เพื่อยืนยันประสิทธิผลของรูปแบบการประเมินในระยะยาว รวมถึงเพิ่มการวัดตัวแปรด้านทัศนคติ ความพึงพอใจ และแรงจูงใจของนิสิตอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ครอบคลุมมากขึ้น นอกจากนี้ อาจขยายการศึกษาไปยังรายวิชาอื่นในสาขาศิลปะและการออกแบบ เพื่อพัฒนาเป็นโมเดลการประเมินมาตรฐานของคณะ ซึ่งสามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมได้

เอกสารอ้างอิง

Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7-74.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning. *Educational Researcher*, 38(5),

365–379.

Panadero, E., Andrade, H., & Brookhart, S. (2022). Fostering self-regulated learning through formative assessment. *Educational Psychology Review*, 34(2), 789–823.

Slavin, R. E. (2014). Cooperative learning and academic achievement. *Anales de Psicología*, 30(3), 785–791.

Topping, K. J. (1998). Peer assessment between students in colleges and universities. *Review of Educational Research*, 68(3), 249–276.